

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física

Materia	Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física			
Código	P02G050V01301			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Cao, Ana Isabel			
Profesorado	González Palomares, Alba Rey Cao, Ana Isabel			
Correo-e	anacao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia delimita a diferenza entre a ciencia e a profesión no ámbito competencial da titulación e aporta as nocións básicas sobre ciencia e deontoloxía que debe posuir o alumnado universitario.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
A10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
A16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo
B26	Adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Conceptualización e identificación do obxecto de estudo e campo profesional das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B1
2. Coñecemento, comprensión e manexo da literatura científica do eido da actividade física e do deporte	B2

3. Coñecemento e comprensión dos fundamentos das manifestacións expresivas da motricidade: exercicio físico, xogo motor, danza e deporte		B9
4. Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	A4 A10 A16	B24
5. Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao eido das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.		B12
6. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.		B13 B24 B25 B26
7. Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.		B25
8. Adaptación a novas situacións, capacidade de resolución de problemas, sentido crítico e aprendizaxe autónomo.		B26
9. Comprender sistémicamente o campo de estudo das ciencias da actividade física e deporte		B1 B3 B4
10. Comunicarse cos colegas, coa comunidade académica no seu conxunto, e coa sociedade en xeral, con respecto ao ámbito de estudo da actividade física e deporte		B2 B25

Contidos

Tema		
1. A ciencia. Aspectos conceptuais.	1.1. O coñecemento e o coñecemento científico. 1.2. Características do coñecemento científico. 1.3. A definición do obxecto de estudo. 1.4. A clasificación das ciencias. 1.5. Os paradigmas. O paradigma sistémico.	
2. O traballo académico.	2.1. A elaboración dun traballo académico. 2.2. Búsqueda de información. 2.3. A lectura científica. 2.4. Manuais de estilo. Aplicación do formato APA (American Psychological Association).	
3. O obxecto de estudo da titulación.	3.1. O obxecto de estudo material. 3.2. O obxecto de estudo formal.	
4. A configuración da titulación.	4.1. As competencias. O EEES. 4.2. A estrutura disciplinar.	
5. Profesión.	5.1. A profesión. 5.2. A regulación profesional do deporte. 5.3. O colexio profesional Licenciados en Educación Física y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte.	
6. Deontoloxía profesional.	6.1. Ética e profesión. 6.2. Códigos deontolóxicos. 6.3. As finalidades da educación física e da práctica profesional vencellada ás expresións motrices. 6.4. Dilemas morais.	
7. Os paradigmas e os habitus disciplinares no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.	7.1. A orixe e evolución disciplinar: da ximnasia á motricidade. 7.2. Teorías das ciencias da actividade física e o deporte.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Sesión maxistral	23	23	46
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Prácticas de laboratorio	7	0	7
Traballos tutelados	13	26	39
Debates	7	7	14
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	18	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutorias- Explicación da estrutura e finalidades da materia. - Organización e explicación dos traballos a realizar. - Cuestionario de avaliación inicial.

Sesión maxistral	- Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos conceptuais
Estudo de casos/análises de situacións	- Análise e lectura comprensiva de documentación académica e científica. - Recopilación e análise do coñecemento común en torno a actividade física e o deporte a través de diferentes deportes. - Análises sistémicas do campo profesional. - Análises sistémicas da configuración académica do grado.
Prácticas de laboratorio	1. Delimitación dun obxecto de estudio. 2. Xogo da "caza do obxecto de estudio". 3. Análise sistémica dun obxecto de estudio corporeizado. 4. Búsqueda de información. Acceso ás bases de datos. 5. Análise de fontes documentais para a súa referencia. 6. Experimentación dunha intervencións a través do movemento/actividade física e análise da súa concepción epistemolóxica. 7. Experimentación dunha intervencións a través da motricidade/expresións motrices e análise da súa concepción epistemolóxica. 8. Análise de fenómenos expresivos da motricidade según a teoría praxiolóxica.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo académico. Delimitación dun tema, contextualización, búsqueda de recursos empregando bases de datos, e redacción do traballo. Aplicación do manual de estilo APA.
Debates	- Discusión programada sobre situacións relativas a delimitación científica e disciplinar das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. - Discusión programada sobre situacións terminolóxicas e identidade epistemolóxica. - Crítica de noticias vencelladas con problemáticas epistemolóxicas das Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Supervisión e discusión en titorías grupais e individuais sobre o traballo a desenvolver polo alumnado. Discusión e crítica de lecturas programadas

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Actividades introductorias	Cuestionario sobre coñecementos previos en torno a construción científica, académica ou profesional das ciencias da actividade física e do deporte na sociedade actual.	05
Traballos tutelados	Entrega do traballo tutelado cumprindo os criterios de avaliación establecidos nas condicións de realización. Asistencia ás clases C para a supervisión e seguimento do traballo tutelado (0,8 puntos)	35
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Preguntas de desenvolvemento sobre os contidos claves da materia. Perspectiva comprensiva e crítica.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a asignatura é imprescindible acadar unha calificación mínima de 5 puntos.

En "Traballos tutelados" é necesario acadar un 1,5 punto para superar á materia.

Na "Proba de resposta longa, de desenvolvemento" é necesario acadar 2 puntos para superar á materia.

Nas convocatorias correspondentes a un mesmo curso académico, consérvanse as cualificacións obtidas polo alumnado. Será necesario repetir as metodoloxías necesarias para conseguir os tres criterios anteriormente mencionados.

Bibliografía. Fontes de información

Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación. (2004). *Libro blanco. Título de grado en ciencias de la actividad física y el deporte*. Recuperado de http://www.aneca.es/media/150296/libroblanco_deporte_def.pdf

Arboleda Gómez, R. (2008). Las expresiones motrices, una representación. Hacia la configuración del campo académico. *Revista digital de educación física y deportes*, 119. Disponible en <http://www.efdeportes.com/efd119/las-expresiones-motrices.htm>

Barbero González, J. I. (2005). La escolarización del cuerpo: reflexiones en torno a la levedad de los valores del capital cuerpo en educación física. *Revista iberoamericana de educación*, 39, 25-51.

Cagigal, J. M. (1996). *José María Cagigal. Obras selectas. Volumen II. Deporte, pulso de nuestro tiempo. El deporte en la*

sociedad actual. *Cultura intelectual y cultura física*. Cádiz: Comité Olímpico Español; Ente de Promoción Deportiva "José Mª Cagigal"; Asociación Española de Deporte para Todos.

Devís Devís, J. Martínez Moya, P y Villamon Herrera, J. (2002). La profesionalización de la Educación Física: caracterización y evolución del conocimiento científico. En S. García (Coord.) *Congreso Internacional de Historia de la Educación Física*. (pp. 149-156). Madrid: Universidad de Salamanca y Gymnos.

Hernández Álvarez, J. L. (2004). La propuesta de transformación del título de licenciado en ciencias de la actividad física y del deporte en el marco del Espacio Europeo de Educación Superior: Análisis del contexto y del contenido. *Revista Española de Educación Física y Deportes*, (1), 39-69.

Martín Acero, R., González Valeiro, M. (eds.) (1998). *Educación física e deporte no século XXI. VI Congreso Galego de Educación Física*. Pedraz, M. V. (2009). *La educación física como ideología del poder: la construcción de las creencias pedagógicas en torno a las enseñanzas escolares del cuerpo*. *Revista educación*, 33 (2). Recuperado de <http://www.revista-educacion.ucr.ac.cr/index.php/educacion/article/view/123>

Rey, A., y Canales, I. (2007). Discurso epistémico para una ciencia de la motricidad. *Cinta De Moebio*, (28). Recuperado de <http://www.moebio.uchile.cl/28/rey.html>

Sergio, M., Rosario, T., Feitosa, A. M^a., Almada, F.; Vilela, J. y Tavares. V. (1999). *O sentido e a acção*. Lisboa: Instituto Piaget.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302

Outros comentarios

Asistencia de forma continua á clase.

Lectura da bibliografía recomendada.

Actitude e predisposición ao pensamento crítico e analítico.
